

MINISTERUL JUSTIȚIEI :
AL REPUBLICII MOLDOVA

str. 31 August 1989, nr. 82
MD- 2012, mun. Chișinău,
tel.: 0 22 23 47 95, fax: 0 22 23 47 97
www.justice.gov.md

25.05.16 nr. 03/6624
La nr. 01/617 din 12.05.2016

**Ministerul Tehnologiei Informației
și Comunicațiilor**

Urmare a examinării proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii comunicațiilor electronice nr. 241-XVI din 15 noiembrie 2007, comunicăm următoarele.

Având în vedere faptul că proiectul regulamentului transpune norme ale legislației Uniunii Europene (UE) în dreptul intern, proiectul respectiv, după partea introductivă, se va completa cu o mențiune la actul UE care a fost transpus.

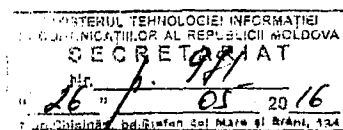
De asemenea, în contextul obiecțiilor Centrului de Armonizare a Legislației privind compatibilitatea cu prevederile actului UE menționat, ale cărui reglementări nu sunt transpuse în totalitate, atragem atenția asupra faptului că pct. 18 al Regulamentului privind mecanismul de armonizare a legislației Republicii Moldova cu legislația comunitară, aprobat prin *Hotărîrea Guvernului nr. 1345 din 24 noiembrie 2006* prevede expres că, în cazul în care proiectul de act normativ preia doar parțial un act comunitar, inițiatorul va preciza expres care articole/secțiuni etc. din actul comunitar respectiv sînt preluate efectiv, precum și orice alte informații relevante, menite să asigure o imagine clară asupra procesului de transpunere a actului respectiv al Uniunii Europene.

La art. 2 lit. h) pentru claritate se va menționa la ce se referă expresia „punerea la dispoziție”.

Dispoziția de completare a art. 2 cu douăzeci și opt de noțiuni de expus în felul următor „articolul se completează cu următoarele noțiuni:”.

La art. 2 din proiectul de lege se va vedea lista definițiilor, prin excluderea definițiilor care nu definesc un conținut specific al noțiunilor. Astfel, termenii „apel”, „condiții de licență”, „poștă electronică”, „retragerea licenței”, „încălcarea securității datelor cu caracter personal”, „serviciul de telefonie accesibil publicului”, „licență” ș.a. au sensul comun evident pentru orice persoană. Prin urmare definirea acestor noțiuni este inutilă, or folosirea termenilor vizați nu suscită dubii de interpretare.

De ținut cont că, actul normativ nu este un dicționar, fapt pentru care nu este justificată definirea noțiunilor decît în cazul în care la momentul adoptării actului se știe cu certitudine că, un termen este pasibil de mai multe interpretări și se optează pentru o anumită interpretare. Trebuie de avut în vedere că, lista lungă de definiții în actele internaționale se datorează faptului că, în diferite țări noțiunile au sens diferit.

De asemenea, la art. 2 la noțiunea „condiții de licență” se va reda denumirea completă a Agenției, deoarece în cadrul acestui articol este prima utilizare a variantei prescurtate. În acest sens se va revizui art. 8 alin. (1) din Legea nr. 241 din 15 noiembrie 2007.

Noțiunea „consimțământul persoanei vizate” este în dezacord cu definiția atribuită „consimțământului subiectului datelor cu caracter personal” de Legea nr. 133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal, cu precădere în partea ce ține de forma de exprimare a consimțământului. Acest fapt va determina existența a două noțiuni similare, cu accepțiuni distincte, lucru care este inacceptabil.

Sintagma „prin orice instrument legislativ, de reglementare sau administrativ” folosite în definițiile „drept exclusiv”, „drept special” de substituit cu indicarea concretă a categoriei actului (lege sau hotărâre de Guvern) în baza căruia acest drept poate fi oferit, precum și a organului împuternicit cu această prerogativă.

În noțiunea „drept special” este vagă și incertă sintagma „condiții substanțial echivalente”.

La noțiunea „licență” se va reformula textul, astfel cuvintele „se substituie cu noțiunea cu” se vor substitui cu cuvintele „se modifică și va avea”.

Norma propusă art. 9 alin. (1) lit. i²) „modificarea, la propunerea organului central de specialitate, a Regulamentului cu privire la gestionarea domeniului superior.md” este de prisos și urmează a fi exclusă, întrucât inițierea anumitor amendamente va putea avea loc în bază temeiurilor de ordin legislativ, implicit social și economic.

Norma propusă la art. 11 alin. (5¹) privind răspunderea Directorului Agenției în fața Guvernului, urmează a fi corelată cu prevederrea art. 8 alin. (2) în vigoare ce stabilește că Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației este independentă de furnizorii de rețele și/sau servicii, de producătorii de echipamente de comunicații electronice, precum și de Guvern (cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(7) al prezentului articol, la art.9 alin.(1) lit.d) și la art.11 alin.(3)).

Se va vedea propunerea de modificare de la art. 23 alin. (3) prin excluderea cuvântului „după”, iar cuvintele „cu textul” se vor substitui cu cuvântul „propoziția”.

Prevederea de la art. 23 alin. (3) lit. e) este inutilă și urmează a fi exclusă, deoarece respectarea actelor normative în vigoare din domeniul protecției consumatorilor este o obligație generală ce se referă la toți subiecții de drept de pe teritoriul Republicii Moldova.

La art. 23 alin. (10) lit. c) cuvintele „și de reglementare” urmează a fi excluse.

Prevederea de la art. 24 alin. (12²) potrivit căreia, cuantumul taxei de licență se stabilește de Guvern, urmează a fi adusă în conformitate cu art. 18 alin (5) din Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător („Taxa pentru eliberarea licenței pentru genurile de activitate indicate la art.8 alin.(1) pct. 33)–38) și 42), 44) se stabilește prin legile care reglementează genul respectiv de activitate licențiat”).

Mențiunea de la art. 32 alin. (3¹) nu este necesară, deoarece reiese din prevederile art. 8 din Constituție și din calitatea de membru a Republicii Moldova a Uniunii Internaționale de Telecomunicații (UIT).

La art. 34¹ alin. (2) se va preciza organul abilitat cu prerogativa să aprobe regulamentul cu privire la modul de monitorizarea frecvențelor radio și de evaluare a parametrilor tehnici de emisie ai stațiilor de radiocomunicații de utilizare guvernamentală, precum și organul care va efectua această monitorizare.

La art. 34² alin. (4) cuvintele „poate să prevadă” de substituit cu cuvintele „este în drept să stabilească”.

La art. 52 alin. (1) propoziția a doua ține de definiții și se va reda în art. 2 al proiectului de lege.

La art. 52¹ de revizuit alin.(1) în sensul excluderii cuvintelor „Agenția ajunge la concluzia”.

Alin. (2) lit. a) de reformulat sintagma „concluziile Agenției”, or, în temeiul art. 9 din Legea nr. 241-XVI din 15 noiembrie 2007, Agenția adoptă decizii în chestiuni ce țin de competența sa.

La propunerea de modificare a art. 54 alin. (1) cuvântul „abrogă” se va substitui cu cuvântul „exclud”, deoarece în conformitate cu regulile tehnicii legislative, în cazul suprimării elementelor structurale ale actului normativ, în proiectele actelor normative de modificare a acestora se folosește sintagma „se abrogă”, iar pentru omiterea anumitor cuvinte, propoziții, fraze sau texte, se folosește sintagma „se exclude”.

Referitor la prevederile art. 58 alin. (1) și anume utilizarea expresiei „clauze minime”, acestea urmează a fi aduse în concordanță cu prevederile art. 679 din *Codul civil*, deoarece legislația civilă nu prevede așa categorie de clauze. Se propune a se menționa că, contractual trebuie să conțină „cel puțin” clauzele ce sunt enumerate în proiect.

Lit. g) alin. (1) art. 58 va avea următorul conținut „procedura de soluționare a litigiilor”.

La propunerea de modificare de art. 58 alin. (2) cuvântul „adaugă” se va substitui cu cuvântul „completează”.

La art. 59 alin. (3³) sintagma „dacă consideră potrivit” se va reformula, deoarece atribuie o discreție excesivă Agenției. În scopul evitării abuzului, propunem a fi stabilite anumite criterii pentru luarea măsurilor de autoreglementare și coreglementare. De altfel, nu este clar în ce constau aceste categorii de măsuri.

La art. 62¹ alin. (3) cuvintele „se completează” de substituit cu cuvintele „se aplică în coraborare”.

Prevederile de la art. 62³ alin. (1) și art. 62¹² alin. (3) nu sunt necesare și urmează a fi excluse. De altfel, prevederea de la art. 62¹² alin. (3) este formulată defectuos, deoarece ar rezulta că, măsurile întreprinse în temeiul acestui articol nu trebuie să fie conforme cu alte acte normative, ci doar cu Constituția și tratatele internaționale, ceea ce este eronat.

La art. 65 alin. (5¹) cuvintele „impunerea unor sancțiuni corespunzătoare” de substituit cu cuvintele „impunerea unor sancțiuni în condițiile legii”. De asemenea, se va asigura reglementarea mecanismul de sancționare de către Agenție.

La alin. (5³) al aceluiași articol de exclus cuvintele „atunci când este necesar”, deoarece protecția abonaților trebuie asigurată în orice caz, ci nu discreționar.

Referitor la propunerile de modificare de la art. 78, precizăm că în conformitate cu normele de tehnică legislativă, intervenirea cu amendamente în dispozițiile finale și tranzitorii ale actului legislativ nu se admite, în partea în care acestea și-au produs deja efectul. Astfel, din momentul intrării legii în vigoare și până la ieșirea ei din vigoare, aceasta are eficiență deplină și continuă. O lege poate fi ulterior modificată sau abrogată parțial sau integral, dar nu și prevederi ale acesteia care deja au fost consumate. Mai mult, nu este admis ca prin abrogarea unui act de abrogare anterior să se repună în vigoare actul normativ inițial.

Pe tot parcursul textului proiectului de lege cuvintele „inter alia” se vor exclude, deoarece sunt improprii cadrului legal. De asemenea, în textul proiectului de lege cuvintele „actele

legislative și normative” se va substitui cu cuvintele „actele normative”, deoarece actul legislativ este un act normativ.

În virtutea caracterul imperativ al normei juridice, se va evita utilizarea expresiilor „cu toate acestea” - art. 34² alin. (4), art. 53 „ca de exemplu”- art. 34² alin. (5), „de asemenea”- art. 34² alin. (6), art. 52².

Din cadrul proiectului de lege cuvîntul „etc.” urmează a fi exclus, deoarece semnificația acestuia este periculoasă sub aspect de interpretare extensivă (art. 23, art. 25).

Proiectul de lege conține carențe de tehnică legislativă. Astfel, în titlul proiectului hotărîrii, proiectului de lege cît și în partea dispozitivă a hotărîrii se va indica sursa de publicare a legii după următoarea schemă: (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, anul publicării, numărul Monitorului, numărul articolului).

De asemenea, relevăm faptul că, la numerotarea elementelor structurale se vor exclude cratimele ca subdiviziuni ale punctelor (art. 10, art. 23).

Suplimentar, se va ține cont că, în conformitate cu art. 41 din *Legea nr. 780-XV din 27 decembrie 2001* în cazul în care actul legislativ a suferit modificări esențiale (a peste o treime din articole) este obligatorie republicarea.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (“Curtea”) a insistat întotdeauna în jurisprudența sa asupra necesității de a menține un echilibru între consolidarea securității și protejarea drepturilor omului, inclusiv protecția datelor și viața privată.

În jurisprudența Curții s-au examinat numeroase situații în care au apărut aspecte legate de protecția datelor, în special situații cu privire la interceptarea comunicărilor (*a se vedea, de exemplu, Hotărârea CEDO din 2 august 1984 în cauza Malone/Regatul Unit, nr. 8691/79; Hotărârea CEDO din 3 aprilie 2007 în cauza Copland/Regatul Unit, nr. 62617/00*), diferite forme de supraveghere (*a se vedea, de exemplu, Hotărârea CEDO din 6 septembrie 1978 în cauza Klass și alții/Germania, nr. 5029/71; Hotărârea CEDO din 2 septembrie 2010 în cauza Uzun/Germania, nr. 35623/05*) și protecția împotriva stocării datelor cu caracter personal de către autoritățile publice (*a se vedea, de exemplu, Hotărârea CEDO din 26 martie 1987 în cauza Leander/Suedia, nr. 9248/81*). Curtea a clarificat faptul că articolul 8 din Convenție nu numai că obligă statele să nu întreprindă vreo acțiune care ar putea încălca dreptul prevăzut de Convenție, ci prevede și că acestea sunt supuse, în anumite împrejurări, obligațiilor pozitive de a asigura în mod activ respectarea efectivă a vieții private și de familie.

Adițional, considerăm indispensabil ca, în textul proiectului de lege să fie specificate o serie de garanții privind drepturile fundamentale ale cetățenilor, precum nerezținerea conținutului comunicărilor decît în cazurile și modalitățile prevăzute în legislație și respectarea prevederilor ce țin de protejarea datelor cu caracter personal, asigurarea principiului confidențialității, inclusiv mecanismele propriu-zise prin care vor fi realizate aceste garanții.

Ca urmare a creșterii semnificative a posibilităților oferite de comunicațiile electronice, datele referitoare la utilizarea comunicațiilor electronice sunt deosebit de importante și, în consecință, reprezintă un instrument valoros în vederea prevenirii, cercetării, descoperirii și urmăririi penale a infracțiunilor și, în special, a criminalității organizate. Astfel, furnizorii de rețele publice de comunicații și furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului au obligația ca, la solicitarea autorităților judiciare competente ori organelor de stat cu atribuții în

domeniul siguranței naționale, potrivit dispozițiilor Codului de procedură penală și a legilor speciale în materie, să asigure accesul la datele obținute, în baza reglementărilor speciale. De aceea, întru respectarea principiului limitării perioadei de păstrare a datelor, considerăm oportun introducerea unor prevederi prin care furnizorii de date să fie obligați ca la sfârșitul perioadei de reținere să distrugă ireversibil, prin proceduri automatizate toate datele reținute în baza legii, cu excepția datelor puse la dispoziția autorităților competente în aplicarea prezentei legi și care au fost păstrate de către acestea.

În acest context, în cauza *S. și Marper*, CEDO a concluzionat că principiile fundamentale ale instrumentelor relevante ale Consiliului Europei, precum și dreptul, și practica celorlalte părți contractante impun proporționalitatea păstrării datelor în raport cu scopul colectării și limitarea duratei de păstrare, în special în sectorul polițienesc.

Întrucât prelucrarea datelor obținute în cadrul unor astfel de operațiuni poate constitui o atingere asupra dreptului la respectarea vieții private a persoanei vizate, iar dreptul la respectarea vieții private nu este un drept absolut, acesta trebuie echilibrat și conciliat cu alte interese legitime, fie ale altor persoane (interese particulare), fie ale societății, în ansamblu (interese publice).

Potrivit jurisprudenței CEDO, intervenția este în conformitate cu legea dacă se bazează pe o prevedere a dreptului intern, care prezintă anumite calități. Mai exact, legea trebuie să fie „accesibilă persoanelor în cauză și previzibilă în ceea ce privește efectele”. O normă este previzibilă „numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane fizice – care, la nevoie, poate apela la consultanță de specialitate – să își corecteze conduita”. „Gradul de precizie impus ”legii” în legătură cu acest aspect va depinde de finalitatea specifică”.

Spre exemplu, în cauza *Rotaru c. României*, CEDO a constatat o încălcare a articolului 8 din Convenția europeană a drepturilor omului, întrucât România a permis colectarea, înregistrarea și arhivarea în fișiere secrete a unor informații care aduc atingere securității naționale, fără a stabili limitări ale exercitării acestor puteri, care au rămas la aprecierea autorităților. De exemplu, legislația internă nu definea tipul de informații care puteau fi prelucrate, categoriile de persoane împotriva cărora se puteau lua măsuri de supraveghere, circumstanțele în care aceste măsuri puteau fi adoptate sau procedura care trebuia urmată. Având în vedere aceste deficiențe, Curtea a concluzionat că legislația internă nu respectă cerința de previzibilitate în temeiul articolului 8 din Convenția europeană a drepturilor omului și că articolul fusese încălcat.

Referitor la regimul sancționator, considerăm oportun să fie stabilită răspunderea pentru cazul în care furnizorii nu-și îndeplinesc obligațiile de asigurare a confidențialității datelor reținute, cu excepțiile prevăzute de lege.

Viceministru

Nicolae EȘANU